

STOLPNA URA. Zvonik z vaško cerkvijo je že od nekdanj osrednja točka naselja, stičišče duhovnega in posvetnega; njegov najpomembnejši element – poleg samega zvona – pa je nedvomno stolpna ali cerkvena ura. Preden so ljudje na zapestjih začeli nositi lastne merilnike časa in preden so naše življenje začeli narekovati digitalni zasloni, je bila cerkvena ura tista, ki je z ritmičnim bitjem in mogočnimi kazalci določala ritem vaških kmečkih opravil, šolskega pouka in verskih obredov oz. molitve. Za boljše razumevanje zgodovinske dragocenosti štirih stolpnih ur v naših vaseh, ki so do nedavnega kar dolgo let odmerjale čas naših prednikov, tako s svojimi kazalci kakor tudi z glasnim bitjem, se moramo ozreti v preteklost in spoznati zanimiv tehnični razvoj, ki je pripeljal do tega, da z merilnim instrumentom čas »ujamemo« in ga tudi izmerimo. Zgodovina mehanskih ur sega globoko v srednji vek. V 13. in 14. stoletju so se v evropskih samostanih pojavile prve naprave, ki so menihe pravočasno zbrale k molitvi. Te prve ure še niso imele številčnic in kazalcev; njihov edini izhodni signal je bil udarec kladiiva po zvonu. Od tod izvira tudi angleška beseda za uro (clock), ki izhaja iz srednjeveške latinske besede clocca, kar pomeni zvon. Sčasoma so se ure iz samostanov preselile na mestne stolpe in postale simbol bogastva, urejenosti ter tehnološkega napredka posameznega mesta. Do tedaj je vsak kraj meril čas glede na lastno stanje sonca; tako so bile časovne enote poleti daljše in pozimi krajše, ni še bilo razdelitve dneva na 12 oz 24 ur. Prelomni trenutek v urarstvu se je zgodil v 17. stoletju, ko je nizozemski izumitelj Christiaan Huygens na podlagi Galilejevih dognanj izumil uro na nihalo. To je zelo povečalo natančnost merjenja časa – namesto prejšnjih odstopanj po več ur na dan, tako da so nove ure zaostale le še nekaj minut ali celo sekund. Do konca 19. in začetka 20. stoletja, ko je industrijska revolucija pocenila proizvodnjo, so mehanske stolpne ure postale

dostopne tudi manjšim podeželskim cerkvam. Kljub svoji navidezni zapletenosti je delovanje mehanske stolpne ure čudovito in logično prepleteno z osnovnimi zakoni fizike. Vsaka klasična stolpna ura je sestavljena iz treh glavnih sklopov: pogonski mehanizem je srce sistema. To je vreteno in na njem je navita vrv s primerno utežjo. Zemeljska gravitacija vleče utež navzdol in ta energija poganja celoten mehanizem. Če bi utež le prosto padala, bi ura hitro stekla in bi se vrv na vretenu hitro odvila in ura ustavila. Druga sestavina stolpne ure je regulator (časa) in prenosnega ter zvočnega dela. To nalogo opravlja genialna iznajdba – zaprečni mehanizem (ali sidrna zaprega), ki ga nadzoruje nihalo. Nihalo s svojim enakomernim nihanjem (običajno en nihaj traja natanko eno sekundo) zaprečnemu kolesu dovoljuje, da se premakne le za en zobček naenkrat. To je tisti značilni "tik-tak", ki ga slišimo iz mehanskih ur. To enakomerno vrtenje se nato prek sistema skrbno preračunanih zobnikov prenaša na kazalce na številčnici. Večina stolpnih ur ima poleg urnega vgrajen še ločen mehanizem za bitje. Ta deluje na svoje lastne uteži in se sproži ob določenih intervalih (na polno uro in na četrtino), pri čemer sprosti kladiiva, ki udarijo po velikem in še enem cerkvenem zvonu. Naši kraji so bili tudi glede tehničnih vplivov vedno na stičišču romanskega in germanskega sveta. Tako so se tudi pri izdelavi stolpnih ur mešali različni vplivi velikih mojstrov. Na območju nekdanje Avstro-Ogrske je bil izjemno vpliven Münchenski izumitelj Johann Mannhardt, čigar inovativen dizajn litoželeznih ur (znan po izjemni vzdržljivosti in resničnosti) so kopirali številni urarji po vsej monarhiji. Zelo cenjene so bile tudi dunajske delavnice, kot je bila tovarna Wilhelma Schauerja, in graške urarske hiše. Iz severne Italije, posebej iz Furlanije in Karnije, je prihajal močan vpliv slavne rodbine Solari iz vasi Pesaris (Fratelli Solari), ki že od 18. stoletja velja za eno najpomembnejših središč izdelave stolpnih ur v Evropi, njihov vpliv pa je močno vplival na območje današnje zahodne Slovenije in Primorske. V severni Italiji ...

Za vse dokumente, pogreb, obhajilo bolnikov ali mašne namene pokličite ali se oglašite v župnišču. Maše so redno v nedeljah ob 10.00 (poleti 9.00), na delavnike redno v Knežaku, sicer je naveden kraj. Zaradi pogreba, osmine in maše 30. dne lahko pride do sprememb. - Za krst se starši dogovorite z župnikom v župnijski cerkvi ob nedeljah po končani pripravi za starše (obvezno za krst prvega otroka prve tri sobote v navedenih mesecih ob 16h v župnišču v Ilirski Bistrici: februar, april, junij, september, november). Za krst starši dobijo botra (in botro), ki izpolnjuje pogoje za to službo v Cerkvi. - Za poroko se par dogovori z župnikom. Obvezna priprava na poroko; več informacij na spletnih straneh Škofije Koper. - ŽUPNIJSKI URAD KNEŽAK, 6253 KNEŽAK 151; tel. 041 338 915 ali 05 91 95641; zupnija.knezak@gmail.com; trr SI56 0432 1000 2903 718

Oznanilo župnije Knežak

Da bi spregledali!

Kakšen vtis nam pusti današnji evangelij? Ozdravljeni kot kakšen otrok dopoveduje učenjakom, da mora biti tisti, ki ga je ozdravil, Bogu blizu, sicer tega ne bi mogel storiti. Farizeji mogoče v nas zbuja grozo zakrknjenosti. Kljub čudovitemu čudežu ostajajo pri svoji odločitvi. Ta, ki ozdravlja, je vreden samo še obsodbe. Nobena stvar jih ne bo premaknila. Starši združujejo oba pola – komična ugotovitev, da je to res njihov otrok, ki pa bi moral biti slep. Kako to, da vidi, tega pa ne vedo in se v to raje ne poglobljajo, ker bi jim lahko škodilo. Jezus pa izstopa iz te zmede. Prišel je, da prinese na svet sodbo, da vznemirja vse. Tako tiste, ki se zdi, da vidijo, kot tiste, ki ne vidijo.

Nikogar, prav nikogar ne pusti pri miru. Pravi, da je prišel, da spregledajo tisti, ki ne vidijo, in oslepijo tisti, ki vidijo. Ne pusti nas pri miru. Hoče, da živimo. Hoče, da spregledamo.

(E. Mozetič)

Dan in svetnik	Čas	Mašni nameni
4. postna NEDELJA 15. 3. - papeška -	10.00 15.00	za župnijsko skupnost (Kor) križev pot
ponedeljek 16. 3. Hilrarij Oglejski	18.00	++ Ivan Pavlovec obl in vsi Bač 7
torek 17. 3. Patrik škof	18.00	++ Bač 128 in 76
sreda 18. 3. Ciril Jeruzalemski	18.00	pn
četrtek 19. 3. Jožef, Jezusov rednik	18.00	++ starši, Anton in vsi Kne 123
petek 20. 3. Klavdija mučenka	15.30	(Jeromen) ++ Kor 39
sobota 21. 3. Hugolin puščavnik	18.00	++ Novak in Gašperšič Kne 113
5. postna - tiha NEDELJA 22. 3. Lea spokornica	10.00 15.00 16.00	za župnijsko skupnost križev pot spoved; maša pn
ponedeljek 23. 3. Rebeka redovnica	18.00	+ Štefanija Novak Kne 146a
torek 24. 3. Katarina Švedska	18.00	pn
sreda 25. 3. Gospodovo oznanjenje	18.00	pn
četrtek 26. 3. Evgenija mučenka	18.00	pn
petek 27. 3. Peregrin redovnik	15.30	(Jeromen) + Viktor Knafelc obl Prestr.
sobota 28. 3. Bojan knez	18.00	+ Breda Gorup obl Bač 157
cvetna NEDELJA 29. 3. Štefan papež	10.00 15.00	za župnijsko skupnost (Šem) križev pot

Maša med tednom je v Knežaku v kapeli. Po vaseh poskrbite za čist prostor in okrasitev oltarja. Pri maši za vaše rajne, ki ste jo naročili in k njej tudi prišli, vas vabim bliže oltarju in glasno sodelujte pri obredu. Hvala za mašne namene!

• **TEDEN DRUŽINE**, od 19. do 25. marca, se začne z godom svetega Jožefa, konča pa z Gospodovim oznanjenjem. Krščanska družina je »domača Cerkev«. Preko družinskih krščanskih obredov, kot so: skupna molitev, blagoslov (pokrižanje) otrok, vzgoja otrok v veri in krščanskih navadah, blagoslov doma na sveti večer ... le-ti družino delajo Cerkev v malem.

• **SVETA SPOVED** je za krščansko obhajanje velike noči zelo primerno dejanje duhovnega prerodenja, ko naj bi verni kristjan prejel tudi sveto obhajilo. Zato porabite priložnost za prejem tega zakramenta, ko bosta spovedovala dva duhovnika v nedeljo, 22. marca, od 16.00 in še med mašo, ki bo ob 17.00.

• **RADIJSKI MISIJON**, ki ga pripravljajo na Radiu Ognjišče Frančiškovi redovi ob 800. obletnici smrti sv. Frančiška Asiškega, bo od 22. do 28. marca. Misijske oddaje ob 8.00, 10.30 in 17.00 bodo na voljo tudi v arhivu na radio.ognjisce.si, kjer lahko preberete več o programu misijona. Na spovedni dan, v petek, 27. marca, bo priložnost za spoved pri sv. Juriju v Il. Bistrici, od 8.00 do večera.

• **OLJČNE VEJICE** bodo iz istrskih župnij dostavili do tihe nedelje in jih boste lahko vzeli ter prinesli k blagoslovu na cvetno nedeljo. Ob tem ne pozabite na dar za obnovo istrskih cerkva!

• **ŠALA MALA** "Šel sem po pločniku in nekdo je odvrnil konzervo; zadela me točno v glavo." "In kaj je bilo v njej?" "Nič." "In v konzervi?"

SPOVEM SE

Spovem se Bogu vsemogočnemu, tebi, ki edini poznaš moje srce in mojo zgodbo, ki edini odpuščaš grehe, ki mi edini lahko odvzameš težo in popraviš vse, kar sem pokvaril;

in vam, bratje in sestre, vsem, ki jih je doletela moja krivda, in vsem, ki so krivi zaradi mene, in vsem, ki so skupaj z menoj grešili in skupaj z menoj kličejo k tebi;

da sem mnogo dobrega opustil in slabega storil - dobro, ki si mi ga hotel podariti, pa sem ga zavrgel, in slabo, kamor sem se pustil zapeljati, ker se je zdelo tako zelo prav.

Grešil sem v mislih, besedah in dejanju, kjer ni kaj olupševati;

žal mi je - in stojim za tem,

zelo mi je žal, saj me je greh ločil od tebe - in od mene.

Zato prosim sveto Devico Marijo, vse angele in svetnike in vso nebeško Cerkev, ki moli za nas,

in tudi vas, bratje in sestre,

ki vam ne morem več skrivati, ki me sedaj dobro poznate in vas prosim za odpuščanje in potrpljenje, ko z vami stojim pred Bogom;

prosimo zame Boga, nebeškega Očeta:

da mi daješ spoznati svoj pogled na moje življenje in na življenje bratov in sester,

da se prepustim tvojim rokam z vsem, kar sem storil in pretrpel, da mi odpustiš vse, s čimer sem grešil proti tebi, proti ljudem in proti svoji duši.

Amen.

